

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school heeft geen specifieke missie en visie over leerbegeleiding ontwikkeld en er zijn geen operationele doelstellingen vooropgesteld, maar de leerbegeleiding zit wel vervat in de algemene schoolvisie en is als jaarprioriteit opgenomen in het schoolwerkplan van het huidige schooljaar. De school constateerde de voorbije schooljaren dat heel wat leerlingen onvoldoende gemotiveerd zijn om te studeren. Daarom wil men nu, naast de reeds bestaande initiatieven, specifiek inzetten op studiehouding,-methode en -motivatie en coöperatief leren. Er is, vaak per graad, een brede waaier van acties opgezet. De school investeert ernstig in de leer(ling)begeleiding door het inzetten van een pedagogisch directeur, graadcoördinatoren, leerlingbegeleiders en diverse werkgroepen. Ze betreft hierbij het CLB als ondersteunende partner. Ook de GON(geïntegreerd onderwijs)-begeleiders worden bij de leerbegeleiding betrokken.

Om de taalvaardigheid van de leerlingen in kaart te brengen worden alle leerlingen van het eerste leerjaar van de eerste graad bij het begin en het einde van het schooljaar getest op verschillende aspecten van taalbeheersing.

Ondersteuning Het openleercentrum van de school is dagelijks vrij toegankelijk voor individueel of groepsgebonden opzoekwerk.

Preventief zijn er voor de leerlingen van de eerste graad ingeroosterde lessen leren leren. Hiervoor zijn degelijke werkboekjes opgesteld. Men baseert zich op de OVUR-methode (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren). Thema's als onder meer boekentas maken, plannen, regelmatig studeren, memoriseren, schematiseren, examens voorbereiden komen aan bod. In de tweede graad zijn de werkbundels leren leren gericht op studieregulering en het ontdekken van de eigen leerstijl. Ze worden gerelateerd aan de vakoverschrijdende eindtermen leren leren. In de derde graad focust men op het leren notities maken, leren synthetiseren voor de verwerking van grote leerstofgehelen, op de opdrachten voor de geïntegreerde proef en onderzoekscompetentie en op de studieoriëntering naar het hoger onderwijs. Voor alle leerlingen stelt de school een studieplanningsdocument ter beschikking met een (zelf)evaluatie over de geplande en werkelijk bestede studietijd. In het openleercentrum kunnen leerlingen terecht voor hulp en begeleiding bij de verwerking van taken en opdrachten.

De school voorziet in avondstudie en studeren op school tijdens de examens. Curatief zijn er diverse initiatieven om leerlingen met studieproblemen te ondersteunen. Voor taalzwakke leerlingen wordt door taalcoaches taalremediëring aangeboden. Leerlingen van de tweede graad geven extra hulplessen aan de leerlingen van het eerste leerjaar van de eerste graad. In alle graden is er in remediëring voorzien voor een aantal vakken. Leerlingen werken met zelfstudiepakketten en daaropvolgende toetsen leerachterstanden weg. Verder gebeurt de remediëring via verplichte vaktaken, waarbij de leervorderingen met evaluatie- en feedbackdocumenten worden opgevolgd. Aan

de leraren wordt gevraagd om op vrijwillige basis een aantal leerlingen te coachen in een individueel begeleidingstraject, gericht op studiemethode en –motivatie. Leerlingen worden doorverwezen door de cel leerlingbegeleiding of op vraag van de ouders. De pedagogische directie coördineert de coaching. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen zijn individuele stappenplannen uitgewerkt met duidelijke afspraken over de diverse zorgmaatregelen. Bij deze afspraken worden, naast het CLB en de cel leerlingbegeleiding, ook de leerlingen en de ouders als gelijkwaardige partners betrokken.

Voor de vakgebonden leerbegeleiding doet de school een beroep op de vakleraren. Voor alle vakken worden duidelijke afspraken gemaakt over lesmateriaal en het in orde zijn met taken en opdrachten en krijgen de leerlingen voor de voorbereiding van toetsen en examens studietips en leerstofoverzichten aangereikt. Na de examens volgt een foutenanalyse en een (zelf)evaluatie die met elke leerling kan worden besproken. In het aso organiseren de leraren wiskunde bij het begin van het tweede leerjaar een test die informatie moet leveren over de slaagkansen voor het vak op het einde van de tweede graad. Voor een aantal leerlingen resulteert die test in extra remediëring of in een heroriëntering naar een andere studierichting. In de studierichting sociale en technische wetenschappen voorzien de leraren voor zij-instromende leerlingen in extra opvang via lesmateriaal en inhaallessen.

Doeltreffendheid De school heeft wel een globaal zicht op de leerbegeleiding, maar de effecten worden nog niet systematisch en cijfermatig in kaart gebracht, geanalyseerd en gebruikt voor eventuele bijstellingen. Dat geldt onder meer voor de resultaten van de tweede taalvaardigheidstest en voor de leerlingenattesteringen. Voor een aantal deelaspecten verzamelt de school wel gegevens. Voor moderne talen, en meer bepaald voor Engels, wordt van alle leerlingen een taalportfolio bijgehouden met de informatie over de diverse taalvaardigheden. De resultaten van de schoolverlaters en de oud-leerlingen in het vervolgonderwijs worden opgevolgd, maar deze worden nog niet gebruikt voor bijstellingen in het leerproces en voor de studiekeuzebegeleiding van de leerlingen.

De gegevens over de leerbegeleiding worden geregistreerd in het digitale leerlingenvolgsysteem. Dat is duidelijk gestructureerd in verschillende begeleidingscategorieën. De meeste gegevens zijn voor alle betrokken leraren toegankelijk. Steeds meer leraren maken gebruik van het leerlingenvolgsysteem, zowel voor het inbrengen als voor het raadplegen van informatie. De gegevens over de leerbegeleiding worden ook besproken en opgevolgd in de begeleidende klassenraden. De specifieke zorgmaatregelen voor de leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen worden op geregelde basis geëvalueerd en, indien nodig, bijgestuurd.

De leden van de pedagogische raad en een steekproef bij leerlingen en ouders werden recentelijk bevestigd over de belemmerende factoren bij het zelfstandig studeren. De gegevens zijn zeer zorgvuldig verwerkt en geanalyseerd.

Ontwikkeling Inzake deskundigheidsbevordering worden de leraren door het CLB en de GON-begeleiding voldoende ondersteund voor de toepassing van de begeleidingsmaatregelen voor de leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen. Verder worden, onder meer op het niveau van de scholengemeenschap, professionaliseringssessies voor de coaching gepland. Er is op school ook een coachingsmap aangelegd met begeleidingsmateriaal.

De recente bevraging over het studiefalen leidt tot de ontwikkeling van bijkomende preventieve acties. Deze staan vaak nog in een beginfase. Een groep leraren neemt deel aan een internationaal project voor onderwijsontwikkeling en -vernieuwing. Ook dat zal volgens de betrokkenen leiden tot de ontplooiing van nieuwe acties.

Het is voor de school een uitdaging om alle (op stapel staande) initiatieven en activiteiten in alle vakken en bij alle leraren te implementeren.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft geen specifieke visie over haar evaluatiepraktijk. De aansturing van het evaluatieproces verloopt hoofdzakelijk via richtlijnen met betrekking tot de planning en de organisatie van de evaluatie. Zij bevatten geen aanwijzingen over de inhoudelijke aspecten van de evaluatie en over transparante evaluatiecriteria: representativiteit ten aanzien van de leerplandoelstellingen en de vernieuwde leerplanconcepten, de verhouding tussen kennis en vaardigheden, proces- en productevaluatie, basis en uitbreiding en persoons- en vakgebonden attitudes. Daarvoor wordt de verantwoordelijkheid gelegd bij het vakgroepenoverleg en rekt de directie op de deskundigheid van de leraren.

De vakgroepen beslissen autonoom over de inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk. Hierdoor hanteert de school een weinig overzichtelijke mengvorm van evaluaties.

De school beschikt over een visietekst over haar deliberatiebeleid. Zij omschrijft haar deliberatiehouding als positief en prospectief.

Ondersteuning De richtlijnen vervat in het schoolreglement en het vademecum voor de leraren hebben enkel betrekking op het aandeel van het dagelijks werk en de examens in het puntentotaal en het gewicht van de trimester- of semestersresultaten.

De school neemt initiatieven om de leerbegeleiding te laten aansluiten op de evaluatiepraktijk. Leerlingen met slechte toets-/examenresultaten krijgen via vakgebonden taken (vaktaken) een remediëringsopdracht. De resultaten hiervan worden besproken tijdens de volgende klassenraden of de einddeliberatie.

De school communiceert over de studieresultaten van de leerlingen via de rapporten voor dagelijks werk, de trimester- of semesterrapporten en het jaarsyntheserapport. De trimester- en semesterrapporten bevatten een cijfermatige verrekening per vak van de studieresultaten voor dagelijks werk en/of gespreide evaluatie en/of examens. De rapportering wordt organisatorisch ondersteund door een digitaal rapportensysteem. Daarin is ruimte voor vak- en algemene commentaar. Het beleid stimuleert de leraren om de rapportcijfers met degelijke commentaren te onderbouwen.

Doeltreffendheid Het gebrek aan voldoende inhoudelijke aansturing, ondersteuning en opvolging van de evaluatiepraktijk, heeft als gevolg dat de leerlingenevaluatie op vakniveau een wisselende kwaliteit vertoont. Er werden voorbeelden van goede praktijk aangetroffen waar de onderwijs- en evaluatiepraktijk uitgaan van de eindtermen en leerplandoelstellingen. In deze vakken is de evaluatie overwegend competentiegericht en betreft men ook vaak de leerlingen bij de beoordeling via zelf- en peerevaluatie. In andere vakken blijkt dat de evaluatie veel minder valide of leerplangericht is. In deze vakken overheerst de reproductieve bevraging van

kennis en komt men te weinig tot het toetsen van vaardigheden. Bovendien worden voor meerdere vakken examenvragen over de jaren heen hernomen wat de betrouwbaarheid van de resultaten aantast.

De evaluatie van stages, de geïntegreerde proef en de onderzoekscompetentie wordt niet beleidsmatig gecoördineerd, maar verschillend ingevuld naargelang van de studierichting. In alle studierichtingen voldoet de organisatie van de geïntegreerde proef aan de reglementaire richtlijnen met betrekking tot het geïntegreerd karakter, de proces- en productevaluatie en de inbreng van externe jury.

De afspraken met betrekking tot de rapportcommentaren worden niet altijd opgevolgd. Voor de meeste vakken wordt commentaar gegeven, doorgaans opbouwend en positief geformuleerd, maar de analyse van de leervorderingen is meestal weinig diepgaand en zelden gekoppeld aan een remediëringstraject.

De wettelijke verplichting om de toekenning van B- of C-attesten te motiveren wordt nageleefd. De notulen en de processen-verbaal voldoen aan de eisen van de regelgeving. Uitgestelde beslissingen zijn uitzonderlijk. De school maakt gebruik van het systeem van vaktaken en in sommige vakken portfolio om tekorten te remediëren en de slaagkansen in het volgende leerjaar te bevorderen.

De school verzamelt gegevens over haar evaluatiepraktijk en de resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs. De analyses beperken zich overwegend tot een statistische verwerking. Op vakniveau leiden de analyses zelden tot een bijsturing van de onderwijspraktijk.

Ontwikkeling Tijdens de voorbije schooljaren werden op het vlak van de evaluatiepraktijk weinig initiatieven genomen. In sommige vakken neemt de vakgroep zelf het initiatief om de leerlingenevaluatie bij te sturen en zich daarin te professionaliseren. De directie beseft dat de school nog voor een aantal uitdagingen staat en heeft de evaluatiepraktijk opgenomen in het prioriteitenplan voor dit schooljaar. Een belangrijke doelstelling voor de toekomst is de transparantie in de evaluatie en de rapportering.